Ч. 166 | Второкъ 27 липня (8 серпня) 1893. | Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціи неопечатанй вôльни вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Женщина о вôдносинахъ промысловыхъ.

Въ анкетѣ промысловôй переслухувано въ суботу послѣдну партію знатокôвъ, т. є. репрезентантôвъ тыхъ стоваришень, котрыхъ запрошено въ наслѣдокъ ихъ рекламаціѣ. На засѣданю анкеты явили ся: Панна Двожакъ (зъ товариства робôтникôвъ и робôтниць ткацкихъ у Вѣдни); Геніґъ (зъ товариства ножôвникôвъ въ Штайнбахъ-Ґрінбурґъ, въ горѣшнôй Австріи); Ваґенбіхлеръ (рѣзникъ зъ Цель надъ озеромъ въ Зальцбурзѣ); Вайсъ (зъ Стиріѣ); Бравнъ (шинкаръ зъ Градеца); Пуцъ (католицке товариство челядникôвъ въ Градци); Цавбекъ (капелюшникъ въ Фельдкірхъ); Цанґерле (зъ Инсбрука); Кіршбавмеръ (зъ Боценъ); Люґеръ (зъ Блюденцъ); Валентініо (зъ Гориціѣ); Анджело Касаґранде (зъ робôтничого товариства „Delatno Društvo“ въ Гориціи). — Зъ выимкою панны Двожакъ, обохъ знатокôвъ зъ Гориціѣ и знатока Бравна высказали ся всѣ за обовязковымъ испытомъ челядникôвъ и майстрôвъ и зазначили важнôсть фахового образованя.

Панна Двожакъ противилась доказови уздôбненя. Многи̂ дѣвчата — казала она — выступивши зъ школы ходить на науку промыслову; часъ науки єсть и для дѣвчатъ назначеный на три роки. Колижъ родичѣ бѣдни̂, що звычайно буває, то не можуть удержувати дѣвчины черезъ цѣли̂ три роки. Она змушена длятого выступити зъ науки й ити до якои фабрики, щобы щось заробити; колижъ такôй дѣвчинѣ не стає лишь пôвъ року до скôнченя науки а она по якôмсь часѣ має нагоду вернути до первого занятя, котрого учила ся, то не може, бо не може выказати ся доказомъ уздôбненя, позаякъ не вôдбула цѣлыхъ три роки науки. — Пос. о. Ебенгохъ запытувавъ знатокиню, чи она була бы й тогды противна испытови челядникôвъ, коли н. пр. не зважано бы на певный часъ науки, лишь на техничне и теоретичне образованє. — Панна Двожакъ сказала на то, що й тогды була бы тому противна, позаякъ не єсть зовсѣмъ певна, що то вийшло бы робôтницямъ на корысть. Одна кравчиня н. пр. що черезъ кôлька лѣтъ працювала въ Будѣєвицяхъ, не могла у Вѣдни дôстати роботы, бо не мала доказу уздôбненя; она хотѣла у Вѣдни робити испытъ, але єѣ не допустили до того.

Посолъ Ебенгохъ запытувавъ знатокиню, якъ она думає, чи держава повинна того допильнувати, щобы молоди̂ люде чогось научили ся и якъ то можливе безъ испытôвъ? — Панна Двожакъ: Держава повинна подбати о то, щобы родичѣ не потребували журити ся и були въ силѣ давати учити своихъ дѣтей. — Пос. Ебенгохъ: А якъ же має держава о то подбати? — Панна Двожакъ: Нехай держава постараєсь о то, щобы робôтники и робôтницѣ могли своєю роботою то заробити, що потрѣбне для ихъ удержаня. Коли родичѣ не въ силѣ выховувати своихъ дѣтей, то нехай ихъ выховує держава.

Ти̂ знатоки, що высказали ся за испытомъ, домагали ся, щобы доказъ уздôбненя розширено такожъ и на фабрикантôвъ. Знатокъ Цанґерле казавъ: „Мы маємо робити зъ себе дурнуватыхъ та здавати испыты, а други̂, що насъ здирають, не потребують того, длятого, що мають грошѣ и що „зъ любови“ для робôтникôвъ закладають фабрики“. — Майже всѣ знатоки высказали ся такожъ за повнымъ заказомъ філій для продажи.

Коли прийшла бесѣда на помôчникôвъ промысловыхъ, высказувала панна Двожакъ свои погляды на вôдносины промыслови̂ въ довшôй бесѣдѣ. Она заявила насамперѣдъ, що бажала бы розширеня закона о забезпеченю робôтникôвъ на всѣхъ робôтникôвъ и робôтниць безъ выимки, навѣть на тыхъ, що называють ся „слугами“. Богато поменшихъ майстрôвъ приймає дѣвчата нѣбы то на службу, а вôдтакъ уживають ихъ до всѣлякои роботы по пральняхъ, до машинового вышиваня и шитя, отже чисто до робôтъ промысловыхъ. Они мусять вôдъ 5 год. рано до 10 або 11 год. вечеромъ працювати и дôстають зо то платню служниць. Застарѣли̂ законы служебови̂ зъ 1810 р. не дають имъ нѣ найменшои забезпеки. Таки̂ дѣвчата працюють при роботѣ, шкôдливôй для здоровля якъ н. пр. въ фабрикахъ тютюну, паперу, товарôвъ ґумовыхъ, въ апретурахъ и т. д. Не диво, що середъ такихъ вôдносинъ робôтники кажуть, що всѣ законы на папери не значать нѣчого. Фабриканты можуть зъ робôтниками робити, що хотять. — Знатокиня каже, що она вôдъ десятого року свого житя пôзнала всѣляки̂ роботы въ дрôбнôмъ промыслѣ и въ фабрикахъ и знає дуже добре, що для чотирнацять- и шѣснацятьлѣтныхъ робôтниць нема нѣякои охороны. Де не подивити ся, всюды не выконують законôвъ такъ, якъ бы то потреба; спускають ся лишь на то, чи робôтникамъ удасть ся самымъ полѣпшити свою долю. Фабриканты ще нѣгде того не зробили, робôтникôвъ и робôтниць не допускають до того, а власти противъ того не выступають. Длятого жадаємо енерґічно, щобы: 1) всѣ працюючи̂ особы мужеского и женьского рода були пôдтягнени̂ пôдъ шестый артикулъ закона промыслового; 2) щобы міністеръ торговлѣ зробивъ разъ ужитокъ зъ §. 94 зак. промыслового, абы законъ о забезпеченю робôтникôвъ вôйшовъ дѣйстно въ житє и щобы молоди̂ робôтники и робôтницѣ мали якусь опѣку. Лишь тогды, коли и фабрикантôвъ за непошанованє закона буде ся карати строго, не грошевою карою по 25 зр., але арештомъ

---

13)

Село Золоторобôвъ.

Хороша и правдива исторія для школы и дому.

Зъ нѣмецкого. — Генриха Цшоккого.

(Дальше*.)

Коли вôдтакъ наука зъ рана скôнчила ся обнявъ панъ-отець учителя при всѣхъ дѣтехъ и пригорнувъ до свого серця та сказавъ: „Побожный и праведный чоловѣче, ты сѣєшь насѣнє, котре тобѣ у вѣчности прекрасно зôйде; научи и мене поступати по твому примѣру, бо ты такъ богато вже зробивъ и все таки ще такъ мало. А колибъ мене коли охота опустила, то прийду сюды и сяду собѣ помѣжь дѣти та буду старати ся статись такими якъ они, повнымъ надѣѣ, вѣры и любови и дивлячись на твôй примѣръ та на твою вытревалôсть буду и самъ скрѣпляти ся“.

Ажь то було велике свято для всѣхъ дѣтей въ селѣ. Они вправдѣ вже й давнѣйше любили Володка и Гальшку зъ цѣлого серця, але коли теперь побачили якъ навѣть и панъ-отець высоко поважає ихъ учителя, то уважали вже Володка и Гальшку за щось высшого а зъ ихъ любовію лучило ся теперь и якесь чудне поважанє.

Панъ-отець Родевичь не бувъ ще й пôвъ року въ селѣ, якъ ставъ ся вже правдивымъ приятелемъ и дорадникомъ мало що не всѣхъ господарѣвъ. Вôнъ за каждый разъ высказувавъ найлѣпшу гадку, дававъ найлѣпшу потѣху. Коли зайде бувало до чиєи хаты, то говорить якъ звычайный приятель, але въ недѣлю то людемъ здає ся, якъ колибъ той любый святый чоловѣкъ померъ и теперь промавляє въ церквѣ якъ той блаженый, що прийшовъ до нихъ въ неба и хоче ихъ забрати зъ собою туды де вѣчна краса.

А на бѣдныхъ не забувавъ нѣколи; лишь все такъ робивъ, що нѣхто о тôмъ не знавъ нѣчого. Занедужає хто бувало, то панъ-отець заразъ при нѣмъ, а дома у него було лѣкôвъ якъ въ аптицѣ; вôнъ ними часто помагавъ. Вôнъ любивъ читати лѣкарски̂ книжки и знавъ пораду не на одну слабôсть, безъ великои штуки. Такъ бувъ вôнъ для своихъ прихожанъ не лишь отцемъ духовнымъ, душпастиремъ, але й лѣкаремъ дбаючимъ и о ихъ тѣло. Тому то цѣла громада мала до него велике довѣрє и дуже єго слухала. Вôнъ робивъ такъ, якъ Исусъ Христосъ и єго ученики, лѣчивъ недужихъ и проповѣдувавъ слово Боже.

Тымъ способомъ вôдучувавъ вôнъ людей вôдъ всякихъ забобонôвъ та вôдъ всякихъ знахорскихъ лѣкôвъ, котри̂ часто хиба лишь шкодять. Люде вже не бѣгали до ворожбитôвъ, не скидали урокôвъ та не кликали знахорѣвъ зашептувати яку слабôсть, бо вôнъ дававъ лѣки за дармо, за свôй трудъ не жадавъ нѣякои заплаты а помагавъ не разъ лѣпше, якъ не оденъ партачь лѣкарскій. Колижъ яка недуга була велика и тяжка, то вôнъ казавъ людемъ кликати заразъ розумного и ученого доктора зъ мѣста. Зъ разу було богато людей тому противныхъ и мали бôльше довѣря до якои старои бабы, що клала баньки або скидала уроки, якъ до честного чоловѣка, котрый основно вывчивъ ся штуки лѣкарскои, або бѣгали вôдъ одного доктора до другого, коли якій лѣкъ вôдъ разу не помôгъ, а всѣляки̂ лѣки, уживани̂ на разъ ще лишь бôльше зашкодили. Панъ-отець умѣвъ навести людей на розумъ, бо знавъ ся лѣпше на слабостяхъ, позаякъ самъ умѣвъ лѣчити. Черезъ то мали люде до него довѣрє и слухали єго.

Ба, вôнъ знавъ не одно такє, чого бы нѣхто по нѣмъ не сподѣвавъ ся. Зъ него бувъ добрый пасѣчникъ и умѣвъ добре коло пчôлъ ходити, але не заводивъ у себе великои пасѣки, бо роздававъ пнѣ найбѣднѣйшимъ господарямъ и учивъ ихъ, якъ ходити коло сеи дуже пожиточнои мухи. Вымовить собѣ, бувало, у нихъ лишь то, що коли они будуть роити ся, то вôнъ самъ буде рôй збирати и дасть тымъ, котри̂ ще не мають, щобы такъ каждый господарь въ селѣ завѣвъ собѣ пасѣку. А що

*) Гляди ч. 158 „Народнои Часописи“.

такъ само, якъ и робôтникôвъ, можна сподѣвати ся, що фабриканты будуть шанувати законы.

Панна Двожакъ заявила ся также противъ книжокъ робôтничихъ и домагала ся ихъ знесеня. Она доказувала такожь, що коли робôтники будуть мати загальне право голосованя, то будуть тогды могли такожь вплывати и на законодавство. — Пос. Ебенгохъ спытавъ єѣ, якій есть єѣ поглядъ на палаты робôтничѣ, а она сказала на то, що робôтники не вдоволять ся ними, бо мають право засѣдати въ Радѣ державнôй. На пытанє пос. Ебенгоха, чи она єсть такожь за правомъ выборчимъ для женщинъ, сказала она, що коли при роботѣ не дивить ся нѣхто на то, чи то женщина чи мужчина, то такъ само безвзглядно треба и кождому признати право выбору. Женщина помагає приспорювати податки то й має право жадати для себе такихъ самыхъ правъ, якѣ мають и мужчины.

Переглядъ політичный.

Нинѣ збирає ся у Вѣдни австро-угорска конференція мытово-торговельна для нарадъ надъ торговельною угодою зъ Россією. Оба правительства, австро-угорске и россійске, згодили ся вже на заключенє угоды, забезпечаючои обомъ сторонамъ користи найбôльше упривилейованыхъ державъ.

„Русс. Инвал.“ оголошено розпоряджене россійского правительства, пôсля котрого въ Варшавѣ на передмѣстю Прага мають бути выставленѣ чотири великѣ маґазины провіянтовѣ для войска.

Вôдозва
до чч. дякôвъ епархіѣ львôвскои.

Товариство взаимнои помочи дякôвъ архіепархіѣ львôвскои, було завязане перше въ цѣлôй Галичинѣ и истнує вже три роки. Пôсля статутôвъ мають бути що три роки скликанѣ загальнѣ зборы — та на жаль, зъ многихъ сторôнъ дають ся чути голосы дякôвъ, що они не знають статутôвъ того товариства. Вправдѣ звѣстки про товариство були подаванѣ по часописяхъ, але що не всѣмъ дякамъ часописи приступнѣ, то выдѣлъ товариства взаимнои помочи дякôвъ ухваливъ на своѣмъ засѣданю въ Рогатинѣ ще 14 липня 1891 року, щобы вôднести ся до Всесв. митрополичого ординаріяту зъ просьбою, абы статуты товариства зволивъ выдрукувати своимъ коштомъ и яко прилогу до „Архіепархіяльныхъ Вѣдомостей“ розôславъ до кождои церкви, а дяки кошты печатаня охотно заплатять.

Єго Ексц. Впреосв. Митрополитъ зволивъ ласкаво прихилити ся до сеи просьбы выдѣлу товариства и взяти кошты печатаня на себе, а Впр. о крил. Туркевичъ, предсѣдатель товариства оголосивъ вôдозвою зъ дня 1 липня с. р. до ч. 365, що статуты вже печатають ся и будуть розôсланѣ дякамъ, почôмъ будуть скликанѣ загальнѣ зборы товариства до Рогатина.

Въ виду того вôдзываємо ся зъ покликомъ до нашихъ братôвъ чч. дякôвъ архіепархіи львôвскои, щобы зъ огляду на власне добро якъ найчисленнѣйше приступали до нашого товариства, бо лише спôльными силами, всѣ разомъ, зможемо собѣ забезпечити будучнôсть. Не оглядаймо ся на нѣчию помôчь, берѣмъ ся самѣ за дѣло, а на овочѣ нашои працѣ не треба намъ буде надто довго ждати. Берѣмъ собѣ примѣръ зъ такихъ товариствъ якъ: товариство приватныхъ офіціялістôвъ, товариство лат. орґаністôвъ и ин., що хочь зъ малыхъ початкôвъ розвинули ся а розпоряджають нинѣ значными капіталами.

Въ архіепархіи львôвскôй єсть надъ 2000 дякôвъ, тожь єсли бы кождый приступивъ до товариства, що впрочôмъ єсть святымъ обовязкомъ кождого дяка, и єсли бы кождый давъ вписового по 1 зр. и по 2 зр. рôчнои вкладки, то на першій разъ мало бы товариство 6000 зр., а зъ вôдсоткôвъ вôдъ сего капіталу можна бы вже й въ першôмъ роцѣ запомочи не одного. Певно, що нашѣ дяки не богатѣ, але де иде о власне добро, о власну будучнôсть, тамъ вкладка така, $^2/_3$ крайцаря денне, не повинна нѣкому выдатись надто высокою.

Тожь ще разъ кличемо, приступайте всѣ до товариства взаимнои помочи дякôвъ, памятайте на власный интерессъ, бо хто о него не дбає, єсть зрадникомъ свого стану!

Вôдъ выдѣлу товариства взаимнои помочи дякôвъ. — Въ Рогатинѣ дня 14 липня 1893.
О. И. Дзеровичъ, заступникъ предсѣдателя.
Илія Бойкевичъ, секретаръ.

Новинки.

Львôвъ дня 7 серпня.

— **Товариство взаимныхъ обезпеченъ „Днѣстеръ“** у Львовѣ выдало до кôнця липня 1893 полісъ 6 637 на обезпеченє недвижимостей и движимостей въ загальнôй вартости 4,937.006 зр. а. в. — Зголошенѣ до того часу шкоды всѣ зліквідованѣ и выплаченѣ — и выносять 12 проц. вôдъ побранои преміѣ.

— **Въ львôвскôй школѣ лѣсовôй** зложили загальный испытъ зъ 6 зголосившихъ ся кандидатôвъ: Кав. Батицкій, Ант. Берноликъ и Чесл. Дембиньскій та два Болгаре: Ив. Коловскій и Гавр. Зайкôвъ.

— **Въ краєвôй робôтни шевскôй въ Угновѣ** розпочинає ся рôкъ шкôльный дня 1 вересня. До школы можуть бути принятѣ лише тѣ ученики, що окôнчили 14 лѣтъ, суть фізично способнѣ и выкажуть ся свѣдоцтвомъ що скôнчили школу народну зъ добрымъ поступомъ. Интересованѣ можуть дôстати близшѣ информаціѣ письменно вôдъ заряду згаданои робôтнѣ.

— **Змѣна властителѣвъ.** Маєтнôсть Романôвъ, въ повѣтѣ тернопôльскôмъ, купила вôдъ дра Каз Стопчиньского п. Аделя Стопчиньска.

— **Щѣпленє вôспы.** Якъ звѣстно, президія краєвои Рады шкôльнои выдала розпоряджене о обовязковôмъ щѣпленю вôспы або ревакцинаціѣ, яко услôвю до принятя ученика въ середну школу. Длятого всѣ дирекціѣ ґімназій и шкôлъ реальныхъ пригадують, що зъ початкомъ року шкôльного 1893/4 будуть жадати вôдъ всѣхъ ученикôвъ свѣдоцтва, що въ часѣ по р. 1 сѣчня 1891 були щѣпленѣ або ревакцинованѣ, лише вôдъ тыхъ не будуть жадати, у котрыхъ можна безъ сумнѣву пересвѣдчити ся, що перебули вôспу родиму. Всѣ ученики котрѣ такого доказу не зложать, мають у вересни с. р. пôддати ся другому щѣпленю. На будуче дирекціѣ тыхъ шкôлъ будуть принимати до закладу лише такихъ ученикôвъ, у котрыхъ можна певно справдити, що перебули вôспу родиму и такихъ, що выкажуть ся свѣдоцтвомъ ревакцинаціѣ, вôдбутои въ роцѣ передъ вступленємъ до школы. Ц. к. лѣкарѣ повѣтовѣ и мѣскѣ мають щѣпити ученикôвъ безплатно.

— **Подяка.** Пôдписаный гр. кат. комітетъ церковный въ Новосѣлкахъ лѣскихъ, повѣта Камѣнка струмилова складає симъ Высокодостойному своему маршалкови ґрафови Станіславови Баденьому найщиршу подяку за щедрый даръ жертвованый Нимъ на будову новои церкви въ Новосѣлкахъ коло Задвôря. Фондъ тои будовы зъ причины убожества сторôнъ конкуренційныхъ якъ такожь зъ причины и иншихъ несприяючихъ обставинъ єсть дуже невыстарчаючій. Высокодостойный ґрафъ Ст. Бадені при нагодѣ свого переѣзду черезъ Новосѣлки зволивъ переконати ся лично о всѣмъ а узрѣвши що помимо рôжныхъ перешкôдъ комітетъ такой належито свою

вôнъ знавъ ся на пасѣчництвѣ дуже добре, то розвѣвъ въ селѣ тôлько пасѣкъ, що люде посили вôдтакъ мѣдъ и вôскъ до мѣста и брали за то краснѣ грошѣ. Зъ часомъ стала Золотоноша славна изъ своихъ пасѣкъ на цѣлый край, такъ, що люде навѣть зъ найдальшихъ сторôнъ приходили сюды купувати мѣдъ и вôскъ а цѣна пôшла незадовго въ гору, бо всѣ хвалили собѣ дуже мѣдъ изъ Золотоношѣ. Такъ мали они теперь стада для котрыхъ не треба було нѣ пасовискъ нѣ пашѣ, бо тѣ стада лѣтали на крыльцяхъ по поляхъ и лѣсахъ та зносили своимъ господарямъ золото до хаты.

Такѣ самѣ порядки якъ по хатахъ, завѣвъ панъ-отецъ такожь и въ церквѣ. Тутъ приходило ся трудно, особливо черезъ старшихъ людей, котрѣ зъ великимъ упоромъ держали ся давного ладу. Коли громада спѣвала въ церквѣ, то бувъ такій крикъ, що ажь страхъ, бо кождый кричавъ зъ цѣлои силы и хотѣвъ перекричати свого сусѣда, нѣхто не державъ голосу и здавало ся неразъ, що вôдъ того крику ажь вôкна потрѣскають и муры попукають. Люде неразъ такъ дерли ся, що ажь цѣлѣ були червонѣ на лици. Вже Володко протививъ ся неразъ тому и казавъ, що то лишь крикъ а не побожный спѣвъ, але то нѣчого не помагало. Вôнъ длятого давъ собѣ спокôй зъ старшими людьми, а взявъ ся до дѣтей; учивъ ихъ спѣвати хоромъ на чотири голосы и они спѣвали такъ, що ажь любо було послухати. Селяне и ихъ жѣнки слухали радо того спѣву, але казали, що то такъ уйде въ школѣ, але не въ церквѣ и длятого дерли ся тамъ по давному. Тогды взявъ ся панъ-отецъ до дѣла. Хочь вôнъ державъ ся ще й старыхъ пѣсень, то все таки пороздававъ людемъ маленькѣ книжочки зъ додатками до старыхъ пѣсень; въ тыхъ книжочкахъ були краснѣ молитвы списанѣ стишками на всѣ такѣ случаѣ, котрыхъ въ старыхъ пѣсняхъ не було. А тѣ книжочки мали вже давно дѣти въ школѣ и спѣвали зъ нихъ. Старымъ то дуже сподобало ся, бо то ихъ нѣчого не коштувало.

По якôмсь часѣ мавъ панъ-отецъ разъ въ недѣлю проповѣдь о хосенности торжества при публичнôмъ богослуженю. Вôнъ говоривъ о короли Давидѣ, якъ той гравъ на арфѣ та о ангелахъ, що спѣвають передъ престоломъ Всевышного. И кождый селянинъ змѣркувавъ заразъ по собѣ, що вôнъ доси не спѣвавъ зъ такою побожностію, якъ ангелы Божѣ. Тогды вôдозвавъ ся панъ-отецъ: „Спаситель сказавъ: пустѣть дѣточки до мене и не зборонийте имъ. Отже не збороняймо нашимъ сынамъ та донькамъ приступити до Спасителя. Нехай кождои недѣлѣ, закимъ мы будемо спѣвати, спѣвають они якусь частину зъ додатку, щобы въ насъ душа зрадувала ся. На слѣдуючу недѣлю будуть они першій разъ спѣвати“.

Якъ сказавъ, такъ и стало ся. На слѣдуючу недѣлю була церковь якъ набита; на чорнôй таблици на дверехъ вôдъ церкви бувъ выписаный насамперѣдъ стишокъ зъ додатку, а вôдтакъ одна стара пѣсня. Люде таки самѣ безъ нѣчиєѣ понуки поприносили зъ собою книжочки зъ додатками до пѣсень. По церквѣ нѣсъ ся такъ милый спѣвъ молодежи, якъ колибъ спѣвъ ангелôвъ Божихъ. Многимъ людемъ ажь сльозы ставали въ очехъ изъ радости. Дехто изъ старшихъ гудѣвъ и собѣ зъ тихенька пѣсню за дѣтьми. Вôдтакъ спѣвала цѣла громада стару пѣсню, а панъ-отецъ сказавъ ще передъ тымъ: „Любѣ братя и сестры въ Христѣ! Не забувайте, що Господь Богъ всюды присутный чує васъ, коли вы спѣваєте такъ тихенькимъ голосомъ, якъ голосъ арфы Давида“. Коли вôнъ то сказавъ, почала спѣвати цѣла громада тихимъ голосомъ такъ, що изъ того спѣву було дуже добре чути хоральный спѣвъ на чотири голосы молодшихъ людей. Бувъ то чудный спѣвъ. А коли якась стара жѣнка забула ся и стала дерти ся, то сусѣдъ заразъ штуркнувъ єѣ лôктемъ, щобы не перешкаджала въ спѣвѣ.

Такъ бувало опôсля що недѣлѣ. Насамперѣдъ спѣвала молодѣжь а старшѣ помагали ѣй, бо имъ то було дуже сподобало ся. На конець спѣвала цѣла громада зъ тиха, навѣть панъ-отецъ разомъ зъ нею. Неразъ бувало и такъ, що спѣвали лишь додатокъ до пѣсень. Коли случайно зайшовъ хто чужій изъ мѣста або зъ сусѣдныхъ сѣлъ до золотоношѣвскои церкви и прислухавъ ся богослуженю, то не мôгъ надивувати ся. Ажь якійсь побожнѣйшій выйшовъ зъ вôдси. По цѣлôмъ краю стали люде о тôмъ говорити.

19. Щастє бувaє неразъ згубою, а нещастє выходить на добре.

Въ тôмъ самôмъ часѣ стало ся въ сусѣднôмъ селѣ, Веприкôвцяхъ, велике нещастє,

задачу сповняє, жертвувавъ вселаскавѣйше сто (100) вр на дальшу будову тои церкви. Жертволюбіє се Высокодостойного маршалка будить въ серцяхъ нашихъ тымъ горячѣйшу подяку, що походить въ власнои Єго охоты и щирои водѣ. Не могучи въ иншій способъ вôддячити ся такъ великодушному добродѣєви складаємо симъ прилюдно найщиршу подяку Богъ най обильно вынадгороджує се правдиве жертволюбіє, походяче зъ любови Бога и ближнього и най ставляє Высокодостойного ґрафа яко взôръ для нашихъ спôвобывателѣвъ, котрымъ чейже на получшеню долѣ нашого бѣдного народа такъ пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ якъ и моральнымъ зарôвно залежати повинно. — Гр. кат. комітетъ церковный: *В. Рожѣвскій*, предсѣдатель; *Филипъ Романишинъ*, *Иванъ Гôрный*, *Ф. Марковскій* члены.

— **Шѣснайцять выпадкôвъ смерти въ водѣ** за послѣдныхъ одевъ два тыжднѣ — то справдѣ грôзна осторога для родичѣвъ, що не пильнують дѣтей, и для всѣхъ тыхъ, що невмѣють плывати, а пускають ся на глубоку воду. Въ Розгôрчу въ стрыйскôмъ повѣтѣ, 14 лѣтный Иванъ Гонякъ гнавъ худобу зъ пасовиска черезъ рѣку Стрый и притôмъ утопивъ ся. — Пôдъ Сулятичами въ жидачѣвскôмъ повѣтѣ утопивъ ся въ Свѣчи пятилѣтный сынъ Яця Яворского. Родичѣ будуть вôдповѣдати, чому не доглядали дитины. — Въ Илинцяхъ въ снятиньскôмъ повѣтѣ, втопила ся жѣнка Миколы Малофін. Мала 46 лѣтъ, лишила 5 дѣтей. Послѣдными часами терпѣла она часто на задуму. — Въ Кобакахъ въ косôвскôмъ повѣтѣ, втопивъ ся 18 лѣтный Михайло Негрукъ, сынъ селянина, пôдчасъ купелѣ. — На обшарѣ дворскôмъ въ Долинѣ въ сянôцкôмъ повѣтѣ, впала въ керницю 4 лѣтна донька Олексы Заблоцкого и втопила ся. — Въ Иваню въ залѣщицкôмъ повѣтѣ, втопивъ ся 6-лѣтный Иванъ, сынъ Василя Бабинця, купаючи ся въ Днѣстрѣ. — Въ Слободѣ бережаньского пов., утонувъ въ керници Павло Свѣтенькій, котрый, якъ кажуть, кинувъ ся тамъ въ розпуки, що єго взяли сего року до войска. — Въ Руднику въ ниськôмъ пов. втопивъ сѣ пятилѣтный сынъ Осипа Штабы, вылѣзши на сплавъ на Сянѣ и впавши въ воду. — Въ Пальчинцяхъ у збаражскôмъ пов. гнавъ 9 лѣтный Павло Каштеля волы до ставу, розôбравъ ся на березѣ, вчепивъ ся вола за хвôстъ и заплывъ зъ нимъ на глубоку воду. Тамъ вôлъ выхопивъ ся єму зъ рукъ и хлопець утопивъ ся. — Въ Балинцяхъ въ коломыйскôмъ пов. въ рѣцѣ Чернявѣ хотѣвъ 6-лѣтный Кароль Курилюкъ выломати собѣ прутъ зъ дерева надъ рѣкою. Притôмъ упавъ въ воду и также утопивъ ся. — У Волсвинѣ въ сокальскôмъ пов. переѣзджаючи човномъ рѣку Бугъ втопили ся 60-лѣтный господарь и 18-лѣтный сынъ єго. Тѣло сына цѣлый тыждень шукали и не найшли, а батька найшли. — Въ Суховоли въ бродскôмъ пов. лишена безъ дозору дволѣтна дитина Василя Голиновского впала до рѣчки и втопила ся. — Въ рѣкахъ захôдной Галичины втопило ся послѣдными днями троє людтей.

— **Огнѣ.** Въ Камѣнцѣ-Помлыновѣ погорѣвъ Федько Вовкъ; має шкоду на 570 зр., а бувъ обезпеченый на 300 зр. Пôдозрѣвають, що єго пôдпаливъ 14-лѣтный Гринь Бучма, сынъ Миколы Бучмы, котрого недавно увязнено такожь за пôдпаленє. Теперь оба у вязници. Може нерозумный сынъ бажавъ пôмстити ся за батька? — Въ Бориславѣ згорѣли чотири домы жидôвскі, вартости звышь 15.000 зр. Огонь бувъ пôдложеный. — Въ Сталяхъ въ пов. терноберескôмъ згорѣло 9 загородъ, вартости 6000 зр. — Въ Бережанахъ два будынки господарскі, вартости 1000 зр. — У Волинѣ въ ниськôмъ пов. куривъ собѣ у стайни папѣроса малолѣтный сынъ Ганны Ярошовои. Той папѣросъ коштувавъ близько 2000 зр., бо повставъ огонь и згорѣло кôлька будынкôвъ. — У Млынôвцяхъ въ золочѣвскôмъ пов. згорѣли будынки дворскі, вартости 10.000 зр. Огонь пôдложивъ, якъ кажуть, бувшій гуменный Захарѣй Боктроґъ, котрого передъ огнемъ выгнано зô службы. — Въ Девятирѣ въ равскôмъ пов. погорѣвъ Петро Юнка; шкода 600 зр., а въ Замку Микита Попудникъ и Петро Стипка; ту огонь бувъ пôдложеный; шкода 550 зр. Въ тôмъ же повѣтѣ въ Пулѣцѣ, присѣлку Камѣнки волоскои спалило ся 6 господарствъ, вартости 3700 зр. Отже въ липни с. р. було въ Камѣнцѣ пять огнѣвъ за оденъ мѣсяць. Послѣднымъ разомъ були знову дѣти винні. День передъ тымъ въ присѣлку Липникъ коло Камѣнки волоскои згорѣли будынки Герша Альтшулера, такъ що той має шкоды на 1300 зр. Не въ гнѣвъ сказавши єсть пословиця о собацѣ, котра доти не навчить ся плывати, поки ѣй въ уха не наллє ся... Доспѣвайте собѣ далѣ самі!

— **Пôдчасъ сварки** зъ сусѣдкою въ Бродахъ такъ розлютила ся 63-лѣтна мѣщанка Квочиньска, що впала на землю и вмерла вôдъ удару серця.

— **Знову выпадокъ зъ оружіємъ.** Сынъ господаря въ Нараєвѣ Стан. Нартовскій, ученикъ другои клясы ґімназіяльнои стрѣливъ дня 21 липня с. р. межи домами зô стрѣльбы до жѣнки гуменного и зранивъ ѣ въ голову. Потôмъ хотѣвъ до себе стрѣляти, але єму перешкоджено. Выпадокъ сей — то оденъ доказъ бôльше, якъ треба ховати збрую передъ дѣтьми.

— **Найстаршѣ.** Нѣмцѣ обчислили теперь, кôлько жиє ще воякôвъ зъ часôвъ наполеоньскихъ. Єсть ихъ ще 43. Она родили ся въ рокахъ 1786—1797. Найстаршими суть годиникарѣ Ґерінґъ въ Гольштину уродженый въ р. 1786 и Выгольдъ въ надъ Рену въ р. 1789. На Шлеску досыть богато тыхъ старыхъ воякôвъ. Живуть тамъ два учителѣ Гічманъ въ р. 1797 и Куглеръ въ р. 1794, кравцѣ Розе (1796) Шіцъ и Вернеръ (1794), Мичікъ (1799). На Поморю є ще десять ветеранôвъ, а въ Берлинѣ лишь оденъ (1795). Зъ помѣжь офіцирôвъ жиє ще двохъ: ґенералъ поручникъ Мілеръ Гановеръ и полковникъ Гоцендорфъ въ Саксоніи. Тѣ бодай нажили ся!

— **Обида коня.** Въ Берлинѣ се дѣялось. Однои днины вôдчитавъ капітанъ ґвардійскои артилеріѣ такій розказъ дневный: „Артилеристъ Н. має три разы по годинѣ вôдбувати надзвычайнѣ вправы задля зневаги королѣвского службового коня“. А цѣла зневага основувалась на тôмъ, що жовнѣръ назвавъ коня иншимъ четвероногимъ звѣремъ.

— **Скарбъ въ коминѣ.** П. Немойовскій фабрикантъ дутокъ циґаретовыхъ у Львовѣ, купивъ недавно вôдъ п. Жуковскои реальность, положену при улици скарбкôвскôй у Львовѣ. Давна властителька при вôддаваню реальности п. Немойовскому звернула єго увагу на се, що ѣ вуйко, знаный дивакъ, мешкавъ давно въ тôмъ домѣ; мавъ значный мастокъ въ дукатахъ, иншихъ монетахъ золотыхъ, перлахъ и т. п. але не знати, де той мастокъ сховавъ. По єго смерти шукали всюды, але не найшли. Отже було пôдозрѣнє, що покôйникъ сховавъ десь той скарбъ. Минувшои пятницѣ мулярѣ розвалювали старый коминъ въ каменици п. Немойовского. Въ мурѣ найшли кôлька скринокъ зъ дукатами‘ дорогоцѣнностями и незвычайно гарнѣ шнуры перелъ“. Розумѣє ся, мулярѣ заразъ то сховали! На другій день не прийшли до роботы и навѣть по тыжневу заплату не прийшли; але иншѣ робôтники видѣли сю справку мулярѣвъ, донесли властителеви, а той заразъ давъ знати поліціи. Поліція увязнила вправдѣ тыхъ мулярѣвъ, але у нихъ скарбу не найшла. Они не признають ся до нѣчого. Слѣдство выяснить сю цѣкаву пригоду.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Станъ воздуха за минувшѣ добы** числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 5 серпня до 12 год. въ полудне дня 7 серпня: Середна теплота була + 18·6° Ц., найвысша + 25·4° Ц. вчера по полудни), найнизша + 12·4° Ц. въ ночи. Барометеръ иде въ гору (763). Вѣтеръ буде пôвнôчно-захôдный, змѣнный, середна теплота буде около + 18·0° Ц., небо буде захмарене, малый дощь.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ** дня 5 серпня: пшениця 8·50 до 8·75; жито 6·75 до 7·—; ячмѣнь 5·50 до 6·—; овесъ 6·75 до 7·—; рѣпакъ 13·50 до 14·—; горохъ 6·75 до 9·50; вика 5·50 до 6·—; насѣнє льняне 9·75 до 10·—; бôбъ —·— до —·—, бобикъ 5.50 до 6·—; гречка —·— до—·—; конюшина червона 60·— до 65·—; бѣла 65·— до 80·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 24·— до 26·—; анижь 35·— до 37·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль 105·— до 135·—; спірітусъ готовый 15·25 до 15·50.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Римъ 7 серпня. Тутъ и въ Неаполи проявило ся кôлька выпадкôвъ холеры; въ Неаполи було 20 выпадкôвъ занедужаня 8 выпадкôвъ смерти.

Атины 7 серпня. Вчера отворено торжественно каналъ коринтскій, по котрôмъ заразъ переплыло кôлька кораблѣвъ.

Тамъ выбухнувъ въ бѣлый день огонь пôдчасъ коли люде були въ поли при роботѣ. Правда, що изъ Золотоношѣ та изъ поблизькихъ сѣлъ збѣгли ся заразъ люде на помôчь, але все таки до кôлькохъ годинъ згорѣло шѣсть хатъ разомъ зъ будынками господарскими и кôлька штукъ худобы. То нещатє стало ся черезъ то, що въ однôй хатѣ лишили старшѣ дѣтей самыхъ и пошли въ поле; дѣти розсунули грань на припѣчку и запустили десь вугликъ и зъ того займивъ ся огонь. — Але коли вже нещастє, то не одно. Такъ було и теперь.

Коли Золотоношцѣ вертали вечеромъ вôдъ огню, побачили, що передъ хатою коршмаря пôдъ „чорнымъ орломъ“, Крейдовича, стоить чогось купка жѣнокъ, паробки та дѣвки. Декотрѣ обтирають собѣ сльозы зъ очей; другѣ бѣдкають, а всѣ чогось якъ бы прибитѣ. Зъ хаты було чути якъ тамъ хтось голосивъ, такъ плакавъ. А то, бачите, позбавила ся житя наймолодша чотиролѣтна донечка страшнымъ способомъ. Она упала поза хатою коло стайнѣ въ яму зъ гноѣвкою и тамъ утопила ся. Дитину всѣ дуже любили, бо она була и чемна и красна, якъ ангеликъ. Отъ тому то всѣ такъ сумували.

Коли вôдтакъ панъ-отецъ Родевичь въ два дни опôсля выголосивъ на похоронѣ дитины трогаючѣ слова потѣхи, пôшовъ до свого приятеля Володка и каже до него: „Любый друже! Красно то говорити, але ще краще робити. Лѣпше не допустити до нещастя, якъ въ нещастю потѣшати. То непростимый грѣхъ, що люде идучи въ поле на роботу лишають дѣтей самыхъ дома безъ нѣякого надзору. То непростимый грѣхъ, бо родичѣ занедбують всѣ свои обовязки и ще другихъ выставляють на небезпечнôсть. Чому не заведуть у насъ дôмъ охороны, такъ званои шкôлки для малыхъ дѣтей, якѣ суть въ многихъ мѣстахъ и другихъ громадахъ? Такъ то не коштувало бы богато; родичѣ не выходили бы зъ обавою и журбою зъ дому на заробôтки и не було бы неодного нещастя та бѣды“.

Володко лишь покивавъ на то головою. Вôнъ признавъ ся, що не чувавъ нѣчого про такѣ шкôлки для малыхъ дѣтей анѣ ихъ нѣколи не видѣвъ. То панъ-отця дуже здивувало. Вôнъ розповѣвъ єму про тѣ домы охороны и сказавъ, що такихъ дѣтей, котрѣ ще не доросли до того, щобы ходити до школы, вôддає ся пôдъ доглядъ якои розумнои жѣнки. Она доглядає тыхъ дѣтей черезъ цѣлый день и ходить коло нихъ, пôдчасъ коли родичѣ суть поза домомъ на роботѣ; она забавляє ихъ у хатѣ, або коли на дворѣ погода то выводить ихъ на двôръ, призвычаює ихъ до чистоты и учить послуху; забавляючи ихъ учить всего пожиточного та дає имъ ѣсти то, що дѣтемъ зъ рана принесуть.

(Дальше буде).

Надôслане.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.